

Telegrafu

Organ național

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză

Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Asociația clerului „A. Șaguna” la Brașov

Două zile, în 11 și 12 Noemvrie a. c. a durat în orașul Brașovului, al 10-lea congres ordinar al Asociației clerului «Andrei Șaguna» din mitropolia ortodoxă română a Ardealului, Bănatului, Crișanei și Maramureșului.

În vechea biserică a Sf. Nicolae s'a celebrat sfânta liturgie cu chemarea Duhului sfânt, în prezența I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, a P. S. S. arhierelui Andrei Crișanu dela Oradea, a membrilor congresului, a reprezentanților diferitelor autorități și a unui mare număr de popor credincios.

După rostirea unei frumoase predici de către părintele protopop Dr. Iosif Blaga, și după un parastas pentru fericitul adormit întru Domnul, episcopul militar Dr. V. Saftu, primul președinte al Asociației clerului «Andrei Șaguna», — asistenta s'a întrunit la ora 12 în aula liceului «Andrei Șaguna» în prima ședință.

Sala festivă a liceului era ticsită de un număr mare de preoți din întreaga mitropolie ardeleană și de un însemnat număr de intelectuali mireni. Din Vechiul Regat: arhim. I. Scriban, preoții Partenie, Nicodem, avocat Tudor Popescu etc. mulți intelectuali din Brașov și din Ardeal.

Președintele dr. Ciukandu deschide congresul, prin un remarcabil cuvânt adresându-se I. P. S. S. Mitropolitului nostru și rugându-l să dea binecuvântarea congresului.

Aduce omagii M. S. Regelui și întregii Familii Regale. Asistența, în picioare, aclamă frenetic pe M. S. Regele.

Oratorul spune că asociației «Andrei Șaguna» i-a fost hărăzit să ducă lupta pentru menținerea ortodoxiei. Congresul se ține la Brașov, pentru că aci este leagănul tuturor acelor cari s'au jertfit pentru ortodoxie. Face un mic istoric al Țării Băsei și al bisericii Sf. Nicolae din Schei, pomenind de numele preotului Bratu și activitatea acestuia și vorbește despre tiparnițele românești, în care au fost tipărite cărțile bisericesti. Evoacă activitatea acelor preoți brașoveni, cari erau gata oricând să moară, decât să treacă la catolicism. (Aplauze).

Președintele congresului încheie, salutând pe I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, care cu prezența sa, dă strălucire congresului, pe arhierul Andrei Crișan, pe reprezentanții autorităților civile și militare, pe oaspeții din vechiul regat și numărul însemnat de mireni intelectuali ardeleni.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

I. P. S. S. Mitropolitul spune, că Brașovul a fost cel mai nimerit oraș pentru o adunare a reprezentanților ortodoxiei din întregul Ardeal.

«Ne găsim în acest liceu ca în casa noastră, o biserică a culturii noastre românești.

Dorința de cultură a fost una din caracteristicile bisericii noastre. Cunosce istoria altor popoare și biserici și nu pot găsi o mai strălucită pildă de jertfire pentru învățătură, ca aceea a bisericii noastre.

Acest congres îl interpretez ca o dovadă de identificare a preoțimii mele cu idealul bisericii ce reprezentăm. Lumea cere astăzi nespuse de mult dela preoți și mă bucur când văd sporindu-se pretențiile cu cari lumea se apropie de preoțime. E o dovadă că se dă importanță și se așteaptă multe dela cler, ca dela cei ce purtăm răspunderea pentru sufletul neamului nostru, comoară prețioasă, ce ne-a fost încredințată de strămoși.

Împărtășesc întru totul legitima voastră durere, cu privire la soarta tristă a bisericii noastre. Biserica noastră este ținută în mare nedreptate. Nu cerem privilegii, nu le-am avut nici când, și nici nu le dorim. Cerem însă, cu hotărâre, ca bisericii noastre, care s'a jertfit pentru biruința poporului, să i se facă dreptate. În raport cu celelalte culte, biserica noastră are cele mai puține organizații protopopești, episcopii și cei mai puțini preoți, deși avem cel mai mare număr de credincioși. Noi ortodocșii, dăm cel mai mare număr de contribuabili la visteria țării. (Aplauze). E săracă visteria țării. Noi răspundem: «Să nu fie săracă numai pentru noi! Să fie pentru toți!»

Am cerut reînființarea episcopiei de Timișoara și a străvechei

episcopii a Maramureșului. Nu ni s'a dat nici cel puțin un răspuns.

Pentru alte culte însă, s'au înființat episcopii noi.

Guvernul a cerut să reducem bugetul cu 15 la sută. Noi, ierarhii, stăm gata oricând să facem orice reducere, spre binele țării. Dar să se ceară tuturor egalitate. Mi-a spus cineva, care face parte din guvern, și care e foarte bine informat, că în noul buget, se vor reduce mijloacele de existență ale consistorului mitropolitan din Sibiu. «Nu cred că veți fi în stare — i-am răspuns — să suprimați organul administrativ al acestei mitropolii, pentru care a luptat și s'a jertfit, ducându-se în nenumărate rânduri la Viena, neobositul Andrei Șaguna» (Voci din sală: rușine!)

Anul trecut, s'a votat o lege prin care s'a adus o nouă și mare nedreptate bisericii noastre: legea referitoare la liceele confesionale. Căci pe când acea lege avea să se extindă, conform cu precizările dlui Ministru Costăchescu, numai asupra liceelor, nu și asupra școlilor normale — când a fost publicată, au vârat în mod clandestin într'o interpretare a ei și școala normală de băieți și de fete din Blaj, dar au eliminat școala normală «Andrei Șaguna» din Sibiu! Se poate un mai abuziv protecționism al uniților și o mai grea nedreptate adusă bisericii ortodoxe?!

Școala comercială din Brașov, care a fost înființată de biserica noastră în anul 1869, ne-a fost luată cu sila de stat în 1919. Anul trecut s'au înființat însă două școli confesionale comerciale la Blaj, dându-se bani pentru clădiri și pentru profesori din bugetul statului.

Se poate o mai sfidătoare nedreptate decât aceasta: să desființezi școala comercială ortodoxă și de altă parte să treci în bugetul statului, pe un timp de criză financiară ca cel de astăzi, sumele necesare pentru înființarea de școli comerciale unite în Blaj?!

Am văzut cu durere, cum au fost despoiate de puținul lor pă-

mânt, biserici de-ale noastre, pe când altor confesiuni li s'a mai dat încă. Din interese meschine electorale, comisii alcătuite de persoane care fac parte din strana de stânga, despoae bisericile noastre, (la sală: Rușine! Rușine!)

Temeritatea îndrăznirii s'a ajuns culmea, când o astfel de comisiune alcătuită din uniți porniți împotriva bisericii noastre, au făcut încercarea să ne răpească pădurea Tufari cu care mitropolia noastră a fost împroprietărită pe baza legii. Am promisiunea categorică, că se va repara această intolerabilă nedreptate, care nu poate fi interpretată decât ca o acțiune ostilă față de biserica ortodoxă — dar până acum, după trecere de câteva luni, promisiunile n'au fost realizate și nedreptatea continuă să instigeze la luptă pe toți fiii cei buni ai bisericii noastre.

Să dobândim tot ce avem dreptul și vă făgăduiesc solemn, că voi sta în fruntea tuturor mișcărilor de revindicare. Mă bucur de aprobarea preoțimii și a credincioșilor. Această e țaria noastră. Cler și popor, umăr la umăr și mână în mână, vom merge tot înainte.

Dau cu toată inima binecuvântarea mea și rog pe bunul Dumnezeu să ne ajute. (Aclamații frenetice).

Mă bucur văzând mireni noștri reprezentați în număr așa de frumos la acest congres. Fac apel la dâșii să vie printre noi și să ne sprijinească. Nu vreau să înțeleg prin aceasta, că trebuie introdus clericalismul. Biserica noastră nu cunoaște așa ceva. Preoții noștri nu fac clericalism, pentru că nu au favoruri și privilegii ale tagmei, pe cari să le apere. Au fost totdeauna în sărăcie. Au suferit alături de poporul iobag și nu au avut latifundii. Să ne legăm cu toții, unii de alții.

Mă gândesc la o realizare practică: un ziar mare la București, care să nu fie o publicație de specialitate, dar care să se ocupe de frământările și sbuciumul poporului nostru. Să ia atitudine față de toate problemele mari ale țării și să oglindească și să reflecteze puterea spirituală

a ortodoxiei, această forță formidabilă, care a creat unitatea sufletească și care a fost desăvârșită prin vitejia dorobanțului român. Să ducem cuvântul nostru pretutindeni, până în cel din urmă sat, la cel din urmă credincios.

Nimeni nu ne poate substitui în rolul nostru. Așa să ne ajute Dumnezeu! (Aplauze frenetice).

P. S. Sa Arhiepiscopul Andrei Crișanu din Oradea spune că ortodoxia, întocmai ca și fiica lui Iair, n'a murit. Vă aduc salutul eparhiei din Oradea.

Dl general Butunolu: Dacă azi după război ne găsim la un loc 18 milioane de suflete, dacă ne-am păstrat sufletul și limba, aceasta se datorește numai virtuților acelor care au știut să treacă prin vremile grele de bejenie.

Aceștia au avut alături de ei pe preoți. Nimic nu s'a înfăptuit fără ajutorul unui mare preot. Aduc salutul meu și al ostașilor din Brașov și vă urez putere de muncă și spor.

În numele mirenilor luând cuvântul dl deputat Gheorghe Moroianu* a rostit următoarele:

Inalt Prea Sfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit,

Prea cucernice Părinte Președinte,

Onorat Congres,

Mirenii din această sală, — în doi de scumpă multora dintre noi pentru că aici ascultăm odinioară Dumnicile predicile și întrunirile inimoase ale profesorilor noștri — Vi sunt foarte recunoscători pentru salutul și cuvintele bune ce ni le adresați pentru prezența noastră aici.

Este cred, de datorita noastră a intelectualilor mireni, din biserica ortodoxă, ca să fim alături de biserica noastră strămoșească și de Arhierii și toți slujitorii ei credincioși, în toate împrejurările și solemne, și grele cum este și cea de azi, când preoțimea noastră se întrunește în congres aici în Brașov, — centru de vechi și glorioase tradiții ortodoxe pentru a veghea la interesele și prestigiul bisericii.

* Pentru acei cititori ai foii noastre, cari nu vor fi știind cine este dl Gh. Moroianu, le comunicăm următoarele:

Gheorghe Moroianu s'a născut în 1874 în Săcele de lângă Brașov. După luarea bacalaureatului la școlile noastre din Brașov a făcut studii strălucite în Germania, Belgia (Anvers, Bruxelles) și Franța (Paris). Ca tânăr student a fost unul din promotorii propagandei naționaliste înflăcărâte în străinătate, scriind în reviste și ziare streine și informând străinătatea despre opresiunea din fosta Ungarie. În Anvers a fost președintele «Ligei naționale române», secția Anvers. Memoriile sale au fost cetite chiar și de un Gladstone, care i-a mulțumit pentru bunele servicii. Impotriva lui Pázmándy a scris, prin 1897, articole prin «L'Indépendance Belge» și a ținut trează ideea națională, ca Aurel C. Popovici, ca Gh. Candrea, în rândurile tinereții române. Înainte de război a fost atașat comercial al României în Londra și Viena, legând prețioase prietenii pentru cauza românească.

În decursul războiului, în 1918, a înaintat ministrului de externe englez (Foreign Office) un raport, care a ajutat la rezolvirea problemei românești. În Paris ajunge fostul consul și atașat comercial al României, în 1918, să reprezinte «Consiliul unității Române» pe lângă autoritățile engleze. A fost totodată consilier delegat la congresul de pace dela Paris (1919).

În Consiliul dirgent a ajuns secretar general la externe (1919). Din 1920 este profesor la Academia comercială din Cluj. În 1928 a fost ales deputat în parlamentul țării și este Rector al Academiei de înalte studii comerciale din Cluj.

Venind aici, noi nu ne împlinim decât o datorie de pietate față de trecutului glorios al bisericii noastre ortodoxe, apărătoarea de două ori milenară a credinței, datinilor, limbii și tradițiilor neamului nostru și de veacuri, neadormită pregătitoare a unității politice a poporului român.

Căci biserica ortodoxă, și a noastră biserica românească mai ales, n'a cunoscut niciodată hotărâ.

Noi în cele bisericesti una am fost dela întemeierea Țărilor române până azi, noi cei de dincoace cu frații de dincolo de Carpați, ai căror Domnitori ne-au zidit lăcașuri de închinare dărându-le cu odoare scumpe și făcând danii bogate multora din bisericile ardeleni, cum este cazul și cu vechea biserică a Sf. Nicolae din acest Brașov, — și ai căror arhierii s'au interesat todeauna de soarta ortodocșilor noștri din Ardeal, trimițându-ne ajutoare și încurajări în luptele noastre grele din trecut pentru apărarea limbii și credinței strămoșești luându-ne sub ocrotirea lor și coborând adeseori munții printre noi, pentru a lua parte la durerile și rarile noastre bucurii.

Oare noi românii ortodocși din Ardeal, cum am fost toți până la 1700, — n'am primit noi oare în continuu un sprijin larg și înțeleptor dela Domnii Țării Românești și ai Moldovei, — glorioșii cititori și ocrotitori ai ortodoxiei din tot orientul, — și dela mitropolile din vechile Principate, ai căror ierarhi sfințiau pe episcopii și mitropolii noștri din Ardeal, și cari ne trimeteau cu multă dărnicie cărțile sfinte ieșite din tiparnițele lor, din cari se mai văd atâtea și astăzi în numeroase lăcașuri de închinare românești de pe aceste meleaguri.

Dar în privința acestui larg sprijin din biserica ortodoxă, a acestui sentiment de viu interes și de înțeleptor iubire al arhierilor din vechea țară față de noi ortodocșii din Ardeal — în toate privințele, — poate servi ca pildă, între altele multe și faptul următor de o culoare locală: Înainte de asta cu aproape o sută de ani la 1846, vrednicul episcop, ierarhul de mare cultură, care a fost Chessarie al Buzăului n'a pregetat să facă drumul lung dela reședința sa episcopală până aici aproape la Săcele, pentru ca să officieze în frumoasa biserică a sfinței Adormiri din Satulung, atât de minunat pictată la 1869 de ilustrul pictor ardelean Mihail Pop, — ctitorie a atâtor mândri și harnici gospodari din aceste așezări fruntașe ale țării Bârsel, cari își purtau numeroasele și bogatele lor turme, cirezii și herghelii pe câmpiile mănoase ale Moldovei și Munteniei, — ca să officieze zic cununia a doi tineri din vechi familii ortodoxe sprijinitoare ale bisericii noastre naționale: Maria Zaharia Pârșu și Ion Radu Moroianu, aducând episcopul cărți pentru bisericile și notabiliile din partea locului și având pe lângă sine în această împrejurare ca diacon, pe bunul, blândul și adânc milostivul Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și Sucevei de mai târziu Iosif Naniescu, una din figurile cele mai curate ale bisericel noastre, care a strâns o bogată biblio-

tecă dăruită la moartea-i culturalei românești, și care prin adâncă lui pietate și creștinească milă a cinstit așa de mult neamul și biserica ortodoxă.

Este deci cu totul firesc, ca următorii ai atâtor frumose și nobile tradiții, noi intelectualii mireni fii ai bisericel ortodoxe, să ne găsim astăzi aici, cum ne vom găsi și în viitor în toate împrejurările importante pentru biserica noastră, spre a ne manifesta sentimentele noastre de solidaritate, de dragoste și solicitudine, de viu interes și de adânc respect și devotament față de glorioasa noastră biserică strămoșească ale cărei legitime revendicări, suntem datori să le sprijinim din toată inima, din tot sufletul și cu toată puterea noastră, fără să ne atingem de drepturile altora, dar fără să îngăduim ca aiții să se mai atingă de ale noastre.

În acest înțeles, Vă reînolm Inalt Prea Sfințite mulțumirile noastre respectuoase pentru chemarea părintească și bunele cuvinte ce ni le-ați adresat.

Sedința s'a ridicat la ora 2, când congresiștii s'au întrunit la un banchet, în restaurantul «Transilvania».

Sedința de după amiază se deschide de președintele Dr. Ciuhandu, la ora 5. D sa citește telegrame și scrisori, primite dela P. S. S. Episcopul Ciorogariu al Oradiei, P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului, P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului, P. S. S. Episcopul Iosif al Caransebeșului, P. S. S. arhierul Vasile-Sibiu, prof. Lupaș și soc. ortodoxă a femeilor române din Cluj.

Protopopul Emilian Stoica (Sighișoara), vorbește despre «Statul și biserica neamului» și «Bugetul ministerului cultelor și instrucției publice».

Relevă marile nedreptăți făcute bisericii ortodoxe de unele guverne, care au protejat celelalte culte.

Citează cifre care impresionează, arătând ajutoarele date de stat bisericii unite, în dauna bisericii ortodoxe. Spune, că în Ardeal, mai cu seamă în centrele ortodoxe: Brașov și Sibiu, au fost numiți în slujbe uniți în proporție de 80 la sută. În încheiere, propune congresului să voteze o moțiune.

Din expunerea părintelui Stoica, rees clar nedreptățile comise față de biserica ortodoxă și protejarea celorlalte culte.

Oratorul citează câteva cifre, arătând că ministerul de instrucție a respins dela examenul de capacitate pe reprezentanții bisericii ortodoxe, admitând în schimb pe cei uniți. Cere să se întocmească un scurt memoriu, care să fie înfățișat guvernului cu privire la aplicarea art. 31 din legea cultelor, și anume ca ajutorarea bisericilor să se facă în raport cu numărul credincioșilor și cu situația materială a cultelor.

Intrucât guvernul țării, din cauza crizei financiare, intenționează să reducă ajutoarele ce se dau confesiunilor, în proporția următoare: dela ortodocși 10 la sută, dela uniți 20 la sută și la celelalte confesiuni 35 la sută, ne permitem a renunța la această favoare aparentă, care ar putea fi interpretată în străinătate ca o ilegalitate și cerem, în același timp, să se stabilească un just echilibru și apoi să se facă reduceri în proporție egală.

Continuând, oratorul arată, că trei directori din ministerul cultelor storc bugetul ministerului în favoarea uniților. Un ministru a răspuns unui preot ortodox, când i-a cerut bani pentru

biserică: «Regret părinte, dar nu sunt bani. Dacă ai fi unit...»

Nu putem permite să se facă propagandă catolică cu banii statului.

Dl Todor Popescu intervine, arătând, că la o săptămână după venirea la cârma țării, dl Iuliu Maniu a acordat bisericii din Blaj 3 milioane lei.

Arhimandritul Scriban: Am auzit ce-a spus protopopul Stoica. Noi ortodocșii ne plângem că sântem nedreptățiți.

Cauzele acestor stări de lucruri trebuie găsite și apoi să se caute leacul.

Ce e de făcut pe viitor? Eu sânt plin de nemulțumire, pentru că în sânul bisericii noastre se stă prea mult. Grozav m'a mirat tăcerea din parlament, când s'a votat concordatul. Uniții când au fost nemulțumiți, s'au agitat și au emoționat pe politicieni.

Dacă făceam și noi mișcări, dacă în toate orașele țării se țineau întruniri, ca să se ceară și părerea poporului, am fi impresionat și noi pe politicienii noștri. Noi nu ne-am manifestat. N'am cerut să ni se recunoască drepturile. Opinia publică nu știe de luptele duse de ortodocși contra uniților. Ne trebuie și un organ de publicitate.

Seara, la 8^{1/2}, în sala teatrului «Astra» s'a dat un festival religios, aranjat de asociația clerului «Andrei Șaguna». S'au executat bucăți muzicale de corul mixt al bisericii «Sfântul Nicolae» sporit cu corul tinerimii intelectuale din Brașov-Tocile, condus de dl I. Brânzea.

Dl profesor Dr. I. Lupaș, membru al Academiei române, a vorbit despre «Opera culturală a bisericii în trecutul neamului nostru». A fost ascultat cu mare atențiune și la finea conferinței aplaudat.

Ziua II

Sedința se deschide la ora 9 a. m.

Părintele Ioan Crăciun din Spring își citește referatul asupra nedreptăților cu cari a fost lovită Biserica ortodoxă cu ocazia reformei grare, ajungând la următoarele concluzii:

1. Mitropolia ortodoxă din Ardeal să ceară guvernului revizuirea cazurilor de depozitare a parohiilor, de pământul primit prin reforma agrară și anularea tuturor deciziunilor nedrepte aduse în această chestiune.

2. Bisericilor din parohii să li se dea sesiuni din rezervele de stat, în raport cu numărul credincioșilor, ear toate aceste sesiuni să se intabuleze pe parohii și biserici peste tot pentru a nu mai fi obiect de litație electorală sau de vexații păgubitoare din partea guvernunților la adresa Bisericii noastre.

3. Pădurea «Tufari» să se dea definitiv arhiepiscopiei din Sibiu, conform legii, cu atât mai mult cu cât arhiepiscopia unită din Blaj, și episcopiile romano și greco-catolice din Ardeal, dispun de teritorii mai mari de păduri decât episcopiile ortodoxe din Mitropolia Ardealului.

4. Statul român să ia latifundiile primite de catolicism dela statul unguresc, ale cărui drepturi le are statul român prin succesiune, ne mai plătind bisericii catolice rentele de expropriere, pentruca acestea să fie folosite pentru propaganda catolicismului în România.

5. În parohiile unde nu sunt sesiuni parohiale, să li se asigure preoților noștri un echivalent cores-punzător pe lângă salariul ce-l primesc dela stat.

6. Congresul Asociației clerului «Andrei Șaguna» își exprimă dorința ca să se accelereze lucrările pentru ridicarea «Catedralei Patriarhiei din București» care după tradiția voevo-

zilor români trebuie să fie altar de închinare și mulțumire către Dumnezeu pentru fericitul eveniment al întregirii neamului românesc.

7. Congresul preoțesc aduce omagiul său I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru energica apărare a drepturilor Bisericii ortodoxe și în chestia înzestrării parohiilor cu pământ, și-l roagă a continua până la isbânda deplină, pentru care scop congresul dorește solidarizarea episcopatului ortodox pentruca într'un front comun de luptă să așezăm Biserica neamului în toate drepturile ce decurg din constituția țării. —

Păr. P. Borza din Viștea de Jos citește referatul cu privire la art. 6 din Legea Cultelor. Sf. Sa arată că acest articol de lege jignește profund demnitatea clerului nostru. În consecință cere abrogarea articolului de lege amintit. —

Dl Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu, citește referatul asupra «Reformei învățământului teologic». D-Sa ajunge la concluziile următoare, pe cari congresul le aprobă în unanimitate:

1. Reforma învățământului teologic să fie pusă cât mai grabnic la ordinea zilei și să se dea o soluție conformă postulatelor vremii.

2. Autoritatea chemată să legeze această reformă este biserica, în speță Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române.

3. Atât Școlile teologice secundare (Seminarii, licee confessionale) cât și cele de caracter superior (Academiile teologice) vor sta sub conducerea exclusivă a autorității bisericești.

După adunarea „Astrei”

Intre telegramele de felicitare, primite de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae pentru modul cum a prezidat adunarea generală a «Astrei» la Caransebeș, mai publicăm următoarea:

Preoțimea română ortodoxă din Țara Făgărașului, prin delegații subscriși, protestăm și vestejm atacul lipsit de bun simț al dlui Sever Bocu et Comp., împotriva I. P. S. Mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Bălan.

Protestăm pentru că dl Sever Bocu et Comp. sunt prin ținutul lor nu numai neloiali față cu cel mai înalt reprezentant al bisericii ort. ardeleni, ci sânt și împotriva noastră a preoțimii ort. din Ardeal, membri ai «Astrei» cari cu admirație ne am solidarizat atât cu I. P. S. Mitropolit, cât și cu majoritatea intelectualilor noștri de a nu mai admite la conducerea Asociației noastre culturale tendinți ca și care în mare parte au îndurerat zilele Marelui Mitropolit Andrei Șaguna.

Protestăm împotriva bătăi electorilor politici, duși în turmă inconstență la altarul culturii.

Protestăm chiar împotriva indelicatetei cu care însuși dl Sever Bocu se substituie mafiei papistăsești, dușmană azi nu numai credinței noastre strămoșești, ci și unității sufletești a neamului.

Ne identificăm cu ținuta I. P. S. nostru Mitropolit Dr. Nicolae Bălan și declarăm că IL vom susține, împotriva oricui și în orice fel de împrejurări, considerându-l ca pe cel mai autentic

reprezentant și susținător al unității sufletești a neamului românesc în zilele noastre. — Făgăraș, 20 XI, 1930. Nicolae Borzea protopop ort. al Făgărașului, Pr. Matei Nicoară, Pr. Ilie Măneacă, Pr. Ioan Bârs, Pr. Pavel Borzea.

La despărțire...

Din Șoimuș, jud. Târnava Mică

Într'un număr recent (42) din Unirea Poporului dela Blaj, al treilea părinte unit care, în ultimii 3 ani, pleacă din Șoimuș (jud. Târnava-mică), după ce credințioșii comunei m'au urmat întru ortodoxie, a cerut de cuviință să deute prin zugrăvirea unui auto-portret cu note de elogi foarte nemeritate.

A vorbi de «armele diavolești ale preotului ortodox și armele înșeștii ale celui unit» înseamnă a necinsti adevărul.

Preotul ortodox, după 30 ani de păstorie în această comună, poate să întrebe cu fruntea ridicată să i se spună un singur om, pe care să-l fi amăgit. Acest preot, în 30 ani de păstorie, a suportat cu frățească dragoste durerile și bucuriile poporului său, dovadă că l-a urmat și întru ortodoxie.

Pot să mărturisesc cu mândrie, că de când servesc, biserica e totdeauna plină de credințioși.

A spune că anumite aranjamente materiale m'au îndemnat la acest act, înseamnă a spune tot un neadevăr. Acest aranjament îl puteam face, în mod util, la uniți când prin dl Sămpăleanu mi s'a făcut promisiuni foarte avantajoase din acest punct de vedere.

Trecerea mea la ortodoxie e rezultatul unui conflict lăuntric: Trăind în atmosfera înăbușitoare a Blajului tot mai catolicizant, mi s'a dat să văd că sefii săi actuali se depărtează tot mai mult de intimitățile profunde ale sufletului poporului nostru. Orașelul de pe malurile târnăvene a încetat să mai fie Blajul cărțurăresc și românesc de odinioară, când se confunda într'o trăire armonioasă cu durerile tuturor și ale fiecărui. Uaișismul — dovadă e și ultimul congres al «Agru»-ului său — trece în opera deprimantă de prozelitism cu metoda iezuitică.

Conflictul meu sufleteț e de altfel conflictul latent al multora dintre uniți, cari nu se identifică cu asemenea mijloace de propagandă. Actul meu de încadrare într'o nouă disciplină e act de trezire sufletească, e regăsirea și echilibrarea propriului meu suflet rupt din comunitatea națiunii.

În fruntea credințioșilor din Șoimuș n'am făcut decât să desăvârșesc un proces oprit prin stăvilare nefirești: Șoimușul acum o sută de ani a fost curat ortodox, desbinat atunci prin acțiunea interesată a lui Popoviciu: acum a intrat în albia lui firească, sub aceeași biserică străbună.

Blajul a încercat toate căile și mijloacele: promisiuni permise și nepermise, ca să oprească un proces firesc, din care trebuie să iasă înfrânt.

Pe «ingerescul» preot unit plecând din Șoimușul ortodox, l-aș invita la o privire retrospectivă asupra operei duhovnicești ce o lasă în urmă.

Certificatul de muncă duhovnicească, față de pușinii săi credințioși, și l-a dat de alt fel singur la despărțire, când a spus referindu-se la ei: «*Boi l-am găsit, boi îl las*»...

Eu îi urez, când ne părăsește, mai mult duh duhovnicesc, mai multă cinste și dragoste creștină; ear credințioșilor mei le doresc ca împreună să meargă tot înainte, cu frățească iubire între sine și îngăduitori pentru toți cei vrednici. Pr. Ion Pădureanu.

La vorbăria „Unirii”

Monitorul de pe Târnave al monsegniorilor, în numărul său mai nou, se înșirue, chiotind de bucurie, în rândul celorce prin mijlocirea dlui Sever Bocu au debeat ieșiri pline de necuviințe. În scop de-a zăpăci opinia publică prin afirmări mincinoase asupra alegerii noului comitet al «Astrei».

Cum s'au petrecut lucrurile în realitate, am arătat în Nrul precedent al ziarului nostru. Dar, tot așa le au văzut și alții, cari au fost acolo de față.

Astfel un martor ocular descrie, într'o foale din Lugoj, scena dela sfârșitul alegerii noului comitet al «Astrei», în următoarele cuvinte:

«În ziua alegerii sânt intruși în sală 50 de voinizi, bieți muncitori analfabeți din mahalalele Caransebeșului sub conducerea deputaților Leucuța și Morariu.

Dl Sever Bocu, directorul ministerial al Banatului și cronicarii Vestului, în declarațiile lor kilometrice, uită a face amintire de prezența acestor nenorociți cari au produs scandalul. Sala întreagă aclamă președinte pe V. Goldiș; ei cu pumnii amenințători strigau: «*Jos cu el! Trăească Textil!*»

După potolirea furtunei m'am adresat unuia: Auzi, frate române, cunoști dta pe dl Textil? «*Ba!*». Atunci de ce ai strigat: să trăiască? «*Așa mi-a poruncit!*» a fost răspunsul. M'am adresat și altuia care era mai gălăgios între ei: Frate române, cunoști dta pe dl Goldiș? «*Ba!*». Atunci de ce strigi: jos cu el? «*Așa mi-au poruncit!*» a fost răspunsul.

Aceste sânt fapte adevărate, fără putință de a fi răsturnate.»

Aceeaș foale scrie în alt loc: «Președintele (adunării generale) văzând că adunarea degenerază, a proclamat alegerea și s'a încheiat adunarea. Da, a încheiat-o formal, nu cum spune dl Bocu, care de emoționat nu mai vedea și nu mai auzea nimic. A încheiat-o cu vocea auzită clar de cei din rândurile prime și cu un gest liniștitor făcut cu mâna. Așa a fost.»

— Unirea dela Blaj, în construcția ei iezuitică, nu va înregistra nici odată acest cuvânt al adevărului. Un cap de «monsegnior» nu poate pricepe așa ceva, dar nici nu vrea să-l priceapă.

INFORMAȚIUNI

Parastase. Sâmbătă în 22 I. c. la Florica, și Duminecă în 23 I. c. în capitală la biserica «Amza» s'a celebrat parastasele de trei ani dela moartea ilustrului bărbat de stat Ion I. Brătianu. Au asistat la parastase membrii familiei, colaboratorii marelui defunct și alți numeroși cetățeni.

† Aurel Lazăr. Din Oradea vine tristă știre a încheierii din viață a primarului acestui oraș, Aurel Lazăr, doctor în drept și avocat și valoros membru al corporațiilor noastre bisericești. Defunctul făcuse parte din generația tinerilor activiști ardeleni, cari se luptau împotriva pasivității. După desrobire, a fost șef al rezortului de externe în Consiliul dirigent. A fost și deputat și a funcționat în sesiunea trecută ca vicepreședinte al camerei. În cercuri românești, dar și în cele minoritare, răposatul se bucura de multe simpatii. Odihnească în pace!

De ziua numelui. Părintele consilier arhiepiscopesc Dr. Andrei Gălea și-a rescumpărat felițările de ziua onomastică, donând 500 lei la «Fondul orfelinatului arhiepiscopesc» din Sibiu. Mulțumiri. Cassa arhiepiscopescă.

Un calomniator de meserie. La tribunalul din Dumbrăveni s'a desbătut în 18 I. c. procesul de calomnie, intentat de dl Gh. Cipăianu, fost subsecretar de stat, împotriva dlui Dr. Zaharie Boilă. Tribunalul a condamnat pe dl Zaharie Boilă la trei mii de lei amendă.

Seria Conferențelor religioase amintite în ultimul număr al ziarului nostru s'au inaugurat în 20 Nov. a. c. prin profesorul Academiei noastre teologice Ilie Beleuță, vorbind o oră întreagă în fața unui public ales și numeros în Sala Academiei, despre Viața bisericească a poporului rusesc. Dl profesor, prin conferența sa a ținut încordată atențiunea ascultătorilor cari la fine l-au aplaudat. Atât înainte cât și după conferență corul școlii noastre de viitori conducători ai poporului a executat cu toată preciziunea câte o cântare religioasă.

Un «român». Scriu ziare străine, că universitatea din Paris a dat afară din toate școlile franceze pe un român care a folosit certificat fals dela facultatea de medicină din Paris. — Pe acest promițător «român» îl cheamă însă Leiba Šmil.

Literatură în serviciul credinței. Se vestește din capitală apariția romanului Roxana, scris de părintele scriitor Gala Galaction. Critica bucureșteană aduce mare laudă acestei cărți și spune, că noua operă a Sfinției Sale este o reușită îmbinare între teologie și literatură.

Mari festivități naționale. Incepute cu celebrarea de servicii divine, se țin în săptămâna aceasta, în toată Polonia, din prilejul împlinirii de o sută de ani dela revoluția poloneză din anul 1830.

Ce nu inventează păcătoșii! La Petrogradul bolșevic se organizează o expoziție flotantă, care va fi transportată în localitățile din regiunea orașului. În scopuri de propagandă antireligioasă, — mai ales de frica apropierei sărbătorilor de Crăciun.

CALENDAR PE 1931.

Atragem luarea aminte deosebită a cititorilor noștri asupra Calendarului Bunului Creștin, sau vechiul calendar arhiepiscopesc, pentru anul 1931, care este al 80-lea an dela apariția sa. Conține bogată și aleasă materie, cum se poate vedea din anunțul publicat la pagina a patra a ziarului nostru.

ȘTIRI LOCALE

Consiliul comunal a aprobat într'o ședință din urmă, schimbarea numelui străzii Heidendorf în acela de «*strada Andrei Bărseanu*». — E timpul suprem să se introducă și alte schimbări în numele străzilor sibiene cu numiri mai mult sau puțin ridicole, ca b. o. «*Spinarea cânelui*», strada «*rațelor*», a «*lupului*», a «*bumbului*» ș. a.

Colecte publice. Primim: Onor. public se face atent, că colecte publice pe teritoriul orașului Sibiu se pot face numai cu consimțământul primarului și al chestorului de poliție. Apelurile, colile de colectă etc. pentru colecte publice de pe care lipsește subscrierea primarului și a chestorului de poliție și sigilul acestora, nu vor fi luate în considerare. Contra persoanelor care întreprind colecte fără observarea formalităților de mai sus, se va face denunț la chestura poliției din loc.

Primăria munciplului Sibiu.

Se continuă la primărie eliberarea carnetelor de identitate cu cărțile de alegător la comună, cameră și senat, valabile pe 5 ani. Alegătorii au să prezinte în 24—29 Noembrie (pe rând, ale căror nume încep cu litera: I și J, K, L, M, N, O, P).

A apărut:

**Biserica Neamului
și drepturile ei**

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan
Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini
Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei
Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

A apărut în ediție nouă și se află
la Librăria Arhidiecezană din Sibiu:

Teologia practică**Liturgia bisericeii ortodoxe**
cursuri universitare

Dr. Vasile Mitrofanovici
fost profesor p. o. teologia practică la facultatea
teologică din Cernăuți

Prelucrate, completate și editate

Prof. Dr. Teodor Tarnavski
și acum din nou editate și completate

Dr. în teologie și filozofie

Nectarie Nicolae Cotlarciuc
arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei
fost profesor universitar pentru Teologia practică

Prețul Lei 650.—, plus spese postale Lei 30.—

A apărut

în a doua ediție revăzut și completat

**Tipicul bisericeii
ortodoxe**

Intocmit pentru trebuințele preoților
studenților în teologie și ale elevilor
școlilor normale

AUREL POPOVICIU
profesor la Școala Normală „Andrei Șaguna”

și se poate comanda dela Librăria
Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul
Lei 100, plus spese postale Lei 15.

Dela Librăria Arhidiecezană se
poate procura:

Plângerile lui Ieremia

și
Critica mai nouă

de
NICOLAE NEAGA

Profesor la Academia de Teologie

Prețul Lei 25.— plus spese postale Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din
Sibiu se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar
de
Arhiereul

Grigorie Leu Botoșăneanu
Prețul Lei 120.—, plus spese postale Lei 10.

Citiți

MEMORIILE
Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112
pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde în-
semnările lui Șaguna despre fapte și întâm-
plări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu
Prețul: 25 Lei

La Librăria Arhidiecezană se află
pe vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare
Clerului din ziua de azi

de
Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese postale Lei 10.—

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care
poate fi întrebuințat pentru anun-
țuri și reclame în cercurile preo-
țești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc
la Administrația ziarului, în Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela Librăria Arhidiecezană din
Sibiu se poate procura

**Istoria bisericească
universală**

și
Statistica bisericească

de
Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru
ultima oară în anul academic 1909, revăzut
și mai adăugit ulterior

Traducere

de
Mitropolitul Atanasie Mironescu

fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130.—

„ II „ 150.—

„ III „ 120.—

„ IV „ 200.—

plus spese postale Lei 30.—

**Reclama este
sufletul comerțului**

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

— prețuri moderate —

La Librăria Arhidiecezană se află
de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna
Constanța Hodoș. Sânt 19
povestiri pline de farmec. Copiii
le vor citi cu mare plăcere. Pre-
țul 40 lei, și porto 12 lei trimis
recomandat.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Crestin
(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1931

Al 80-lea dela apariție

Cuprinde bogată și aleasă materie, cu numeroase portrete

Calendarul pentru anul 1931 conține următoarele: Noul Suveran, *M. S. Regele Carol II.* — *Optzeci de ani*, Calendarul din teascurile tipografiei lui Șaguna. — *Dela Sf. munte Athos*, congres panortodox. — *Troița* (versuri și proză). — *† Arhiereul Filaret Musta.* — *Răposății noștri preoți* (din arhiepiscopie), întru amintirea lor (cu portretele tuturor). — *Călugărul și banditul.* — *† Dr. Augustin Dumitreanu*, generosul fondator. — *Problema misionară a bisericii noastre*, de T. Scorobeș. — *Cântec de Crăciun.* — *Reprivire asupra anului precedent*, știri și fapte din viața bisericească: Sentimentul religios la noi. — Zece ani de arhipăstorire. — Inaugurare. — Comemorarea lui Gojdu. — N. lorga în America. — «Revista Teologică». — La prigonirile din Rusia. — Vechi biserici în Zarand. — Consiliul central bisericesc. — Daniile credincioșilor. — Biserica arsă. — La locurile sfinte. — Congres cultural în Sibiu. — Jigniri și nedreptăți. — Vizitații canonice și sfințire de biserică. — Ziua mamei. — Adunările eparhiale. — Oastea Domnului. — Biserica și noul Suveran. — La acad. teologice. — Data Sf. Paști. — Lui Horia și Cloșca. — Cursuri de vară. — Conferența din Lambeth. — Episcopie nouă. — Congres misionar. — Primul deceniu. — Asociația clerului «A. Șaguna». — *In luptă cu vechiul vrăjmaș*, combaterea beției. — *La plecare.* — *Maimuțele*, de unde au luat început? — **Fel de fel:** 1. Colinda albinelor. — 2. Priviți și în sus! — 3. Fapta prințului. — 4. Efectul. — 5. Întrebări. — 6. Fă binele, ear de rău te ferește! — 7. Biserica în Rusia. — 8. Cinstirea preoților la egipteni. — 9. Rugăciunea unui judecător. — 10. Zilele săptămânii. — 11. Misionarul între păgâni. — 12. Obiceiuri păgânești. — 13. Rugăciune din 1930. — 14. Pământ, lege, moșie. — 15. În rândul străinilor. — 16. Dragostea creștinească. — 17. Viteazul. — 18. Biblia și Caragiale. — *Glume.* — *Târgurile.* — Anunțuri diferite ș. a.

Chipuri: *M. S. Regele Carol II.* — Întâia tipăritură *din tipografia lui Șaguna*, în 1850 (facsimilă). — Prima pagină a *Calendarului* nostru din 1852 (cu cirilice, în facsimilă). — *Răposății preoți:* Aurel Popovici, Ioan Pascu, Gheorghe Draia, Gheorghe Medrea, Prot. Romul Mircea, Nicolae Oancea, Nicolae Todea, Gheorghe Teposu și Ioan Lașiță. — *† Dr. Augustin Dumitreanu*, fondatorul dela Șardul de lângă Alba-Iulia. —

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor de vite și mărfuri, ș. a.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic (*Șematismul*) bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători.

Prețul: 75 Lei

Plus porto poștal **Lei 10**, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat